

عید قربان

خطبه‌های پیشنهادی

تدوین و نشر:

بنیاد مجازی آبادگران مساجد

www.aabadgaran.ir

عید قربان

❖ مقدمه

دهم ذی الحجه مصادف است با روز عید قربان. با توجه به اینکه در ماه ذی الحجه و در آستانه‌ی این روز مبارک قرار داریم، بحث خطبه‌ی این جمعه را به فلسفه‌ی قربانی و نماز عید قربان اختصاص داده‌ایم. ان شاء الله که بتوانیم حق مطلب را به خوبی ادا نمائیم.

❖ بحث

خداوند بزرگ در سوره کوثر آیه ۲ می‌فرماید: «فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَ النِّحْرَ». ترجمه: «پس برای پروردگارت نماز بخوان و قربانی کن» منظور از نماز، نماز عید قربان است. مطابق آیات شریفه‌ی ۱۰۲ تا ۱۰۹ سوره صافات:

«هنگامی که حضرت اسماعیل به سن تلاش و کوشش و همراهی کردن با پدر رسید، حضرت ابراهیم به او گفت: پسر من در خواب دیدم که تو را ذبح می‌کنم، نظر تو در این باره چیست؟ حضرت اسماعیل گفت: پدر جان هر چه را دستور داری اجرا کن که به خواست خدا مرا از صابران خواهی یافت. هنگامی که هر دو تسلیم امر پروردگار شدند و حضرت ابراهیم پیشانی اسماعیل را به خاک نهاد تا ذبح کند. او را ندا دادیم: ای ابراهیم، تو آن رؤیا را تحقق بخشیدی و مأموریت خود را انجام دادی، دست نگهدار که در این آزمایش بزرگ موفق شدی، ما این گونه نیکوکاران را پاداش می‌دهیم. این مسلماً امتحانی آشکار است. ما قربانی بزرگ و ارزشمندی را فدا و بلاگردان او کردیم و نام نیک او را در میان ملت‌های بعدی باقی گذاردیم. سلام بر ابراهیم»

عید قربان یا عید الضحی «یادآور این فداکاری حضرات ابراهیم و اسماعیل (علیهما السلام) است که برای ما مسلمانان به یادگار مانده‌است. از آنس (رض) روایت شده‌است، هنگامی که پیامبر (ص) وارد مدینه شدند، اهل مدینه دو روز داشتند که به بازی و سرگرمی مشغول می‌شدند و جشن می‌گرفتند. پیامبر (ص) فرمودند:

«خداوند به جای آن‌ها دو روز بهتری برای شما قرار داده‌است: روز عید قربان و عید فطر» (سنن سنائی ۱۵۵۶)

جمهور علما عقیده دارند که قربانی کردن برای فقیر و ثروتمند، یک سنت مؤکده‌است. یعنی پیامبر (ص) بر آن مداومت و مواظبت داشته‌اند و یکی از شعارها و نشانه‌های آشکار اسلامی است.

اصحاب رسول الله (ص) از او پرسیدند: قربانی‌ها چگونه‌اند و چه هستند؟ پیامبر (ص) فرمودند: «سنت ابیکم ابراهیم»؛ یعنی: «سنت پدرتان ابراهیم است». گفتند ما چه ثوابی در آن داریم؟ فرمودند: «بِکُلِّ شَعْرٍ حَسَنَةٍ»؛ یعنی: «در برابر هر موی آن یک حسنه (ثوابی) دارید».

ذبح قربانی چه زمانی صورت می‌گیرد؟

جندب از رسول الله (ص) روایت کرده است: «يَوْمَ النَّحْرِ ثُمَّ خَطَبَ ثُمَّ ذَبِحَ فَتَالَ مَنْ ذَبِحَ قَبْلَ أَنْ يُصَلِّيَ فَلْيَذْبَحْ أُخْرَى مَكَانَهَا وَمَنْ لَمْ يَذْبَحْ فَلْيَذْبَحْ بِاسْمِ اللَّهِ» (بخاری)؛ **ترجمه:** «هر کس قبل از خواندن نماز عید ذبح کند، باید بعد از نماز عید حیوان دیگری را به جای آن قربانی کند و کسی که قبل از نماز عید قربانی نکند، باید بعد از نماز عید با نام خدا ذبح کند».

بر این اساس باید ذبح قربانی بعد از اقامه‌ی نماز عید قربان انجام گیرد.

نماز عید قربان

خواندن نماز عید یک عمل شرعی است که هم به صورت فردی و هم به صورت جماعت اقامه می‌شود که البته ثواب جماعت آن بیشتر است. وقت شرعی نماز عیدین (قربانی و فطر) هنگام طلوع و درخشش خورشید است تا وقت زوال آن. پیامبر (ص) به عمرو بن حزم در بخران نوشت: «أَنْ عَجَّلَ الْأَضْحَى وَأَخَّرَ الْفِطْرَ»؛ **ترجمه:** «در نماز عید قربان شتاب کن و در نماز عید فطر تأخیر کن».

عبد الله بن عمر (رض) می‌گفت: «رسول الله (ص) به همراه اصحاب در هر دو عید تکبیر گویان به سوی مصلی می‌رفت» (سنن بیهقی، ۵۹۲۵)

الفاظ تکبیر عیدین: «الله اکبر، الله اکبر، الله اکبر، لا اله الا الله، الله اکبر، الله اکبر، و لله الحمد»

سنت‌های نماز عید قربان

- در مصلی خوانده شود
- رعایت نظافت، استعمال بوی خوش، مسواک زدن و غسل

- پوشیدن بهترین لباس
- صدقه دادن

کیفیت نماز عید قربان

نماز عید دو رکعت است. در رکعت اول بعد از تکبیره الاحرام و استفتاح و قبل از خواند سوره فاتحه هفت تکبیر گفته می شود که در بین هر دو تکبیر، تسیحات اربعه: «سبحان الله، الحمد لله، لا اله الا الله الله اکبر» ذکر می شود. در رکعت دوم نیز ۵ تکبیر قبل از سوره فاتحه گفته می شود و همان تسیحات مانند رکعت اول بیان می شود. پس از اقامه نماز امام دو خطبه ایراد می کند.

آداب اجتماعی روز عید قربان

- دیدار با آشنایان و بجای آوردن صله ی رحم
- تبریک و تهنیت گفتن به یکدیگر و حلالیت طلبی.
- از جیر بن نفیر روایت است که اصحاب رسول الله (ص) هنگامی که روز عید همدیگر را ملاقات می کردند، به یکدیگر می گفتند «تَقَبَّلَ اللهُ مِنَّا وَمِنْكَ» خداوند از ما و شما قبول گرداند.
- انجام سنت حسنه قربانی و توزیع گوشت آن در میان نیازمندان
- روایت است که عبدالله بن عباس و دیگر اصحاب رسول الله (ص) تکبیر عید قربان را بعد از نماز صبح روز عرفه شروع می نمودند و بعد از نماز عصر آخرین روز ایام التشریق پایان می دادند. (سن بیهقی ۶۰۷۲).

❖ جمع بندی و نتیجه گیری

ردیف	جمع بندی بحث
۱	دهم ذی الحجه مصادف با عید قربان یکی از دو عید بزرگ مسلمانان است.
۲	عید قربان و سنت قربانی سنت مؤکده و یادآور فداکاری و از خود گذشتگی حضرت ابراهیم و اسماعیل است.
۳	نماز عید قربان دو رکعت است که در مصلی خوانده می شود، فرد با رعایت نظافت و بوی خوش و یا پوشیدن بهترین لباس آن را اقامه نماید و صدقه دهد.
۴	آداب اجتماعی روز عید قربان (دیدار با آشنایان و صله ی رحم، تبریک و تهنیت گفتن و حلالیت طلبی و انجام قربانی است.